

וכולם אין מטמאים בבית הבליעה טומאת נבילת עוף טהור, שמליקתן הוציאתן מידי נבילה (לענין טומאה בלבד אך לא לענין איסור), וכדלהלן סח.

ב. האופנים שאין דין 'מעילה' בקרבן העוף; חטאת העוף שנעשתה כהכשרה, לפי שהותרה לכהנים יצאה מידי מעילה, כדן כל הקדשים שהותרו לאדם, שאינם בכלל קדשי ה'.
 עולת העוף שעשאה למטה ומלקה כחטאת ולשם חטאת – לדעת ר' יהושע נמשכה ונעשתה חטאת-העוף ויצאה מידי מעילה. ורבי אליעזר חולק, כדלקמן.
 עולת העוף שנתמצה דמה, מוראתה ונוצתה יצאו מידי מעילה אבל אסור ליהנות מהם מפני שדינם להיקבר בבית הדשן (עפ"י תמורה לד. ורש"י).

דפים סו – סח

קג. מה דינה של עולת העוף שעשאה כמעשה חטאת העוף, ומה הדין במקרה הפוך?

עולת העוף שעשאה למטה ומלק בה סימן אחד כחטאת-העוף, ועשאה לשם חטה"ע – בזה אמר רבי יהושע שאין בה מעילה, כדן חטה"ע שנעשית בהכשר. ובאר רב אדא בר אבהו שיטתו, מפני שנמשכה מעולת העוף להיות כחטאת, כיון שעשה בה מעשי חטאת הפוסלים בעולה (וגם עדיין לא חל פסול העולה בסימן אחד, הלכך מיד כשחתך סימן אחד, מתכשרת להיות כחטאת. עפ"י רש"י). ואולם הסיקו בגמרא שאינה עולה לשם חובתו ועדיין לא כיפר. ורק לענין דין מעילה הריהי חטאת לרבי יהושע.
 א. י"א שמדאורייתא לא כיפר וי"א מדרבנן (עתוס). ובשפת אמת צידד [שלא כדברי התוס'] שנאכלת לכהנים.
 ב. הלכה כרבי יהושע.

ואולם חטאת העוף שעשאה כמעשה עולה – לא נעשית כעולה ופסולה ויש בה מעילה (רב אשי. והטעם, שאין במליקתה שינוי מקום הפוסל בחטאת ומכשיר בעולה, שהרי מליקתה כשרה בכל מקום (עפ"י תוס'). ועוד, שחל בה הפסול קודם שיחול בה הכשר העולה. עפ"י רש"י).

דפים סז – סח

קד. שתי נשים שהביאו קן אחד בשיתוף, ופרשו פרידה (= גזול) מסוימת שתהא לחטאת לפלונית והאחרת תהא לעולה לפלונית, ונתנום לכהן, ולא נמלך לידע מהי כל פרידה, אם עולה או חטאת – מה הדין במקרים דלהלן;

א. עשה שתיהן למטה, לשם חטאת. או שתיהן למעלה, לעולה.
 ב. עשה את האחת למעלה, לעולה, והאחרת למטה, לחטאת.

א. עשה שתיהן למטה או שתיהן למעלה – מחצה כשר ומחצה פסול.

ב. עשה אחת למעלה ואחת למטה – שתיהן פסולות, שמא העולה נעשתה למטה והחטאת למעלה.

קה. שתי נשים שהביאו שלשה קינין בשותפות; קן אחת מפורשת וקבועה – העולה לפלונית והחטאת לפלונית. והשניה סתומה, שלא פרשו בה איזו פרידה לחטאת ואיזו לעולה. והקן השלישי – מפורשת, פרידה זו עולה ופרידה זו חטאת, אבל לא נקבע בה למי כל פרידה שייכת – מה הדין באופנים הבאים?
א. עשה את כולן למעלה (לעולה), או כולן למטה (לחטאת).

ב. עשה פרידה אחת מכל קן למטה, ופרידה אחת מכל קן – למעלה.

א. כולן למעלה או כולן למטה – מחצה כשר ומחצה פסול, שכשעשה הכל למעלה – שלש החטאות נפסלו. וכשעשה למטה – העולות נפסלו.

ב. עשה מכל קן פרידה אחת למעלה ואחת למטה – כולן פסולות, שמא עשאן שלא כדין, מלבד הקן הסתומה שבעשייתו קבען הכהן מהי העולה ומהי החטאת.

ואפילו הקן המפורשת שלא נקבע בה למי שייכת כל פרידה – אין להכשיר את זו שנעשתה למטה לסברת ר' יהושע שהעולה שנעשתה כחטאת נמשכת להיות כחטאת – כי מודה רבי יהושע שלא עלתה לבעלים לחובתו.

ויש מפרשים שאין זה אלא מדרבנן. ולפי זה למאן דאמר חולין שנשחטו בעזרה דאוריתא [אף בעופות], אי אפשר להביא קרבן חובה נוסף, שהרי מהתורה כבר נתכפרה בעולה שנמשכה לחטאת, נמצאת מביאה עתה חולין בעזרה. ורק למ"ד חולין שנשחטו בעזרה מדרבנן מביאה. וכן סובר רבי יהושע (עתוס'. וע"ע יבמות ז. ונזיר כט. וקר"א שם).

קו. יולדת שנדרה קן, מלבד קן-חובתה – מה דינה במקרים הבאים?

א. הביאה שתי קנים ולא ידע הכהן ועשאן שתיים למעלה (אחת מכל קן) ושתיים למטה.

ב. הביאה שתי קנים, קן אחד תורים ואחד בני יונה, ועשה הכהן שתי קנים למטה ושתיים למעלה, ואין ידוע איזה קן משני הקנים קרב ראשון ואיזה אחרון.

ג. כמקרה הנ"ל, אלא שפרשה בנדרה מאיזה מין תביא, ואינה זוכרת מה פרשה. והביאה שני קנים ממין אחד.

ד. כנ"ל, אלא שהקנים שהביאה היו של שני מינים, תורים ובני יונה, ואין ידוע איזה מין קרב אחרון.

ה. כנ"ל שפרשה נדרה, וגם קבעה להביא נדרה עם חובתה. והביאה שני קנים ממין אחד.

ו. כנ"ל, כשהקנים שהביאה היו של שני מינים, ואין ידוע איזה מין קרב אחרון.

ז. כנ"ל, ואין ידוע איזה מין נתנה, וגם אין ידוע מה עשה הכהן, אם כולן למעלה או כולן למטה או חצי חצי.

א. יולדת שנדרה קן מלבד קן חובה שלה, הואיל ועליה להביא שלש עולות (שתיים לנדרה ואחת לחובתה) וחטאת אחת, והוא שינה ועשה עולה אחת למטה – הרי על האשה להביא עוד פרידה אחת לעולה.

ב. כיון שהיא צריכה להביא עוד פרידה אחת לעולה מפני זו שנפסלה בעשייתה כאמור, ואותה פרידה צריכה להיות מאותו המין של הפרידה האחרת שבאותו קן, וזו אינה יודעת מאיזה מין באה נדבתה (שהרי אין ידוע מה קרב אחרון) – הלכך מביאה שתיים, תור ובן יונה, ויקרבו שניהם למעלה כעולה.

ג. כאשר מסופקת איזה מין פרשה בנדרה, עליה להביא לנדרה שני קנים, אחד של תורים ואחד של בני יונה. וכיון שמהקן שהביאה לנדרה נפסלה פרידה אחת – הרי צריכה להביא שלש פרידות לעולה – אחד מאותו מין שהביאה כבר, ועוד שנים מהמין האחר.

ד. כיון שאין ידוע איזה מין קרב באחרונה (ולעולם האחרון הוא הנדבה, לפי שהראשון קרב לחובתה. רש"י), נמצא שיש ספק אם קיימה את נדרה או שמא לא קיימתו כלל, וגם אין ידוע איזה מין נדרה – לכך צריכה להביא ארבע עולות – קן תורים וקן בני יונה.

ה. כאשר קבעה להביא נדרה עם חובתה, הרי זו כנודרת להביא שלש עולות ביחד. וכיון שנפסלה פרידה אחת מאותן שהביאה בתחילה, הרי גם אותה פרידה שהביאה אינה עולה לה כלל לקיום נדרה, מפני שלא הביאה שלש יחדיו. הלכך זקוקה להביא עוד חמש עולות; שני קינים כל אחד ממין אחר, ועוד פרידה אחת (מאותו המין של חובתה) מפאת קביעותה שקבעה להביא נדבתה עם עוף נוסף.

ו. כיון שחייבת להביא שלש פרידות ביחד, כאמור, והרי אינה יודעת איזה מין קרב לחובתה [כי אין ידוע מה קרב ראשון], על כן מלבד ארבע פרידות שצריכה להביא לנדרה מפני הספק, צריכה להביא עוד פרידה אחת מכל מין, לצאת מידי הספק של קיום קביעותה שקבעה להביא שלש, [והשלישי צריך שיהא ממין חובתה]. נמצאת מביאה עוד שש פרידות נוספות.

ז. באופן הזה שהכל מסופק, יש ספק גם על קן חובתה שהביאה, שמא נפסלו מחמת שינוי מקום. ומאידך יש צד שמא נעשו כדינן וכבר הוקבע עליה חיוב להביא נדבתה מאותו מין שקרב לחובתה, ואינה יודעת איזהו; הלכך צריכה להביא ארבע פרידות; קן תורים וקן בני יונה – לצאת ידי הספק שבנדרה, ותביא עמהם עוד תור ובן-יונה – לקביעותה שקבעה שלישי עם נדרה [ואם עולת חובתה הראשונה נפסלה, שנעשתה למטה – יעלה לה עתה לחובתה]. וצריכה להביא עוד חטאת אחת, מאיזה מין שתרצה (שמא הראשונות נעשו למעלה, ונפסלה החטאת ההיא). נמצאו חיוביה עתה שבע פרידות. בן עזאי אומר: צריכה להביא שתי חטאות, אחת תור ואחת בן יונה, שלדעתו מין הפרידה הראשונה הוא הקובע להביא פרידה אחרת מאותו המין, והרי יש ספק אם עולת חובתה הכשרה היתה תור או בן יונה. (אבל חכמים סוברים שהכל הולך אחר החטאת, ולכן די בחטאת אחת, ואחת מן העולות שהביאה, יחשב לחטאת לבן זוג, כפי מין החטאת) – הרי לשיטתו חיוביה שמונה. החטאות הללו אינן נאכלות לכהנים, שהרי על הספק הן באות.

דף סח

- קז. א. אלו מן העופות דלהלן מטמאים בבית הבליעה את האוכלם, ואלו אינם מטמאים: קרבן העוף שנמלק בהכשר; נמלק בשמאל; בלילה; בחוץ; שלא במקומם [כגון עולת העוף שנמלקה שלא על המזבח]; בפסול מחשבה; בשינוי במעשי עבודתיה; נמלק בסכין; תורים שנמלקו ולא הגיע זמנם או בני יונה שעבר זמנם; מחוסר אבר; חולין שנמלקו בעזרה.
- ב. עוף שנשחט בחוץ או בפנים, בחולין או בקדשים.
- ג. מהו הכלל בענין זה; מתי מטמא העוף בבית הבליעה ומתי אינו מטמא?
- א. עוף מן המוקדשין שנמלק בפנים בהכשר – אינו מטמא בבית הנבלה כשאר נבלת עוף טהור (כפי שדרשו להלן סט.).
- נמלק בשמאל או בלילה, או בפסול מחשבה, או בפסול בעשייתו כגון חטאת העוף שהבדיל הראש מהגוף, או היוזה שלא במקומו – אינו מטמא בבית הבליעה.